

වේලාම සූත්‍රය

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළ උසස් ම කුසලය වෙත පියවර තබමු.

අතීතයෙහි විසූ වේලාම නම් බමුණකු විසින් දෙන ලද මහා දානයක් පිළිබඳව කරුණු විස්තර කරමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනාථ පිණ්ඩික සිටුවුමාට කරන ලද විස්තරයක් අංගුත්තර නිකායෙහි වේලාම සූත්‍රයෙහි (අං.නි. 5, 434-438 පිට) දැක්වේ. දානයක් මහත්ඵල මහානිසංස වීමට හේතුවන කරුණු මොනවාද යන්නත් දානයට වඩා සීලයෙහි ආනිසංසත් ඊට වඩා මෙම ත්‍රී වැඩිමෙහි ආනිසංස වැඩි බවත් ඒ සියල්ලට වඩා අනිත්‍ය සංඥාව වැඩිම මහත්ඵල මහානිසංස බවත් මෙම සූත්‍රයෙන් පැහැදිලි කෙරේ. මෙහි දී දානයෙහි ආනිසංස ක්‍රමයෙන් වැඩි දියුණු වන ආකාරයත් දානය ඉක්මවා සීලයෙහි ආනිසංසත් සීලය ද ඉක්මවා සමථ භාවනාවෙහි ආනිසංසත් සමථ භාවනාව ඉක්මවා විදර්ශනා භාවනාව වඩාත් ඉහළ ම ආනිසංස ලබා දෙන ආකාරය පිළිබඳවත් පැහැදිලි විස්තරයක් ඇතුළත් වේ. මෙහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලෞකික වශයෙන් මෙන් ම ලෝකෝත්තර වශයෙන් කළ හැකි ඉහළ ම කුසලයන් පිළිබඳව මහත් කරුණාවෙන් ලොවට පහදා දෙති. ඒ අනුව මෙම ත්‍රීය වැඩිම ඉහළ ම ලෞකික කුසලය වශයෙන් ද ස්කන්ධ, ධාතු, ආයතනාදී පරමාර්ථ ධර්ම අනිත්‍ය වශයෙන් මෙනෙහි කිරීම ලෝකෝත්තර කුසලය වශයෙන් ද හඳුනා ගත හැකි ය.

දානය

වරෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර දෙවරම් වෙහෙරෙහි වැඩ වෙසෙන කල්හි අනාථපිණ්ඩික ගෘහපතිතුමා බුදුරදුන් වෙත පැමිණ උන්වහන්සේට වැඳ නමස්කාර කොට එකත් පසෙක සිටියේ ය. එහිදී බුදුරජාණන් වහන්සේ අනාථපිණ්ඩික ගෘහපතිතුමාගෙන් ප්‍රශ්නයක් අසමින් ‘ගැහැවිය ඔබගේ කුලයේ අය දන් දෙන්නේද’යි විමසී ය. එහි දී ගෘහපතිතුමා පිළිතුරු දෙමින් තම කුලයේ අය දන්දෙන බවත් එසේ දෙන්නේ රුක්ෂ වූ කාඩ් දිය දෙවැනි කොට ඇති නිවුඩුහාලේ බත් බවත් සඳහන් කළේ ය. එවිට බුදුරදුන් සඳහන් කරන්නේ ‘ගෘහපතිය, රුක්ෂ වේවා ප්‍රණීත වේවා යමෙක් සකස් නොකොට (අසක්කච්චං) දන් දේ ද ගරුසරු නැති ව (අච්චිකත්චා) දන් දේ ද සියකින් නොදේ (අසහඤා) ද නිතර දන් නොදේ (අපච්චිධං) ද කම්ඵල නොඅදහා දන් දේ (අනාගමනදිට්ඨිකො) ද, යම් යම් තැනැත එම දානයේ විපාක ලැබෙන කල්හි උසස් වූ හක්තානුභවය (ආහාර අනුභවය) සඳහා ඔහුගේ සිත නොනැමෙයි. උදාර වූ වස්ත්‍ර පරිහරණය සඳහා සිත නොනැමෙයි. උසස් යානවාහන පරිහරණය පිණිස සිත නොනැමෙයි. උසස් පංචකාමගුණයන් පරිහරණය පිණිස සිත නොනැමෙයි. තවද ඔහුගේ දරුවන්, අඹුවන්, දාසයන්, මෙහෙකරුවන්, කම්කරුවන් ආදීහු ඔහුගේ වචනයට ඇහුම්කන් නොදෙති. දුක්‍රම ප්‍රඥාව ලබනු පිණිස සිත නොනැමෙයි. ඊට හේතුව නොසකසා කම්ඵල නොඅදහා දන් දුන් බැවිනි.’

ඒ අතර ‘යමෙක් රුක්ෂ වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ තමන් විසින් පරිත්‍යාග කරන්නා වූ දෙය සකසා (සක්කච්චං), ගරුසරු ඇතිව (ච්චිකත්චා), සියකින් (සහඤා), නිරතුරුව (අනපච්චිධං), කම්ඵල අදහා (අනාගමනදිට්ඨිකො) දේ නම් එහි විපාක වශයෙන් මහත් වූ සම්පත් ලබා ඒවා පරිහරණයට (හත්තභෝගාය) සිත නැමෙන අතර අඹුදරු - දෑසි - කම්කරුවන් ආදීහු ඔහුගේ වචනයට අවනත වෙති. ධර්මාවබෝධය පිණිස ද ඔහුගේ සිත නැමෙයි. ඊට හේතුව මැනවින් සකසා කම්ඵල අදහා දන් දුන් බැවිනි’. මෙලෙස දානය හා එහි ආනිසංස කෙටියන් සඳහන් කළ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වේලාම නම් බමුණකු අතීතයේ දෙන ලද දානය පිළිබඳව කරුණු ඉදිරිපත් කරමින් සවිස්තරාත්මකව දානානිසංස පැහැදිලි කළහ. ඒ අනුව වේලාම නම් බමුණා අතීතයෙහි මහත් අසිරිමත් දානයක් දුන්නේ ය. ඔහු එහිදී රිදී පිරවූ අසුභාරදහසක් රන් බදුන් දන් දුනි. තවද රන් පිරවූ අසුභාරදහසක් රිදී බදුන් දන් දුනි. ඒ අතර අමුරන් පිරවූ අසුභාරදහසක් ලෝහ භාජන දන් දුනි. රනින් අලංකාර කර රන් රසුදුලින් ගැවසුණු ඇතුන් දහසක් දන්දුනි. තවද අගනා සම්චලින් වැසූ රන් දද සහිත අසුභාරදහසක් රිය දන්දුනි. ඊට අමතරව දෙනුන් අසුභාර දහසක් කන්‍යාවන් අසුභාරදහසක්, ආහාර පාන, වස්ත්‍රාභරණ ආදිය ගංගා ගලන්නාක් මෙන් දන් දුනි. එකල්හි වේලාම නමින් මෙලෙස මහ දන් දුන්නේ අන් අයකු නොව බෝසත් දම් පිරු තමන් වහන්සේ ම බව මෙහි දී භාග්‍යවතුන් සඳහන් කළහ. මෙලෙස

මහාදානයක් පිරිනැමුව ද එය මහත්ඵල මහානිසංසදායී විය හැකි එකදු දිට්ඨිසම්පන්නකු ද නොවූ බැවින් එම දක්ෂිණාව පිරිසිදු නොවූ බවත් එය මහත්ඵල මහානිසංසදායී නොවූ බවත් වැඩිදුරටත් විස්තර කළහ.

මෙලෙස මහත්වූ ධන, ධාන්‍ය, වස්තු, වස්ත්‍රාදිය දහස්ගණන් මිසදිටුවන්ට පුදනවාට වඩා දිට්ඨිසම්පන්න එක තැනැත්තකුට දෙන දානය වඩාත් ආනිසංසදායී බව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළහ. තවද දිට්ඨිසම්පන්නයන් සියයකට දෙන දානයට වඩා සකදාගාමී එක් අයකුට දෙන දානය මහත්ඵල මහානිසංස බවත්, සකදාගාමී වූවන් සියයකට දෙන දානයට වඩා එක් අනාගාමී තැනැත්තකුට දෙන දානය මහත්ඵල බවත්, අනාගාමී වූවන් සියයකට දෙන දානයට වඩා එක රහත් උතුමකුට දෙන දානය මහත්ඵල බවත්, රහත් උතුමන් සියයකට දෙන දානයට වඩා එක පසේබුදුවරයකුට දෙන දානය උතුම් බවත්, පසුබුදුවරුන් සියයකට දෙන දානයට වඩා එක සම්මා සම්බුදුවරයකුට දෙන දානය මහත්ඵල බවත් බුද්ධප්‍රමුඛ සංඝයාට දෙන දානය වඩාත් ම ආනිසංසදායී බවත් දේශනා කළහ. සඟසතු දානයට ද වඩා සිව්දෙසින් වඩනා මහසඟනට වෙහෙරක් කරවා පූජා කිරීම ආනිසංසදායී වන අතර බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ යන තෙරුවන් සරණ යාම ඊට වඩා ආනිසංසදායී වන බවත් පංචශීලය රැකීම ඉහත කී සෑමට වඩා ප්‍රතිඵලදායී ආනිසංසදායී බව දේශනා කළහ. සීලයට ද වඩා සුළු මොහොතක් නමුදු මෙන් සිත වැඩීම ආනිසංසදායී බවත් අසුරු සැණක් ගහන මොහොතක් නමුදු අනිත්‍ය සංඥාව වැඩීම වඩාත් ම මහත්ඵල මහානිසංසදායී බවත් අවසාන වශයෙන් අවධාරණය කළහ (යො ව අච්ඡරාසඛිසානමත්තමිච්චි අනිච්චසඤ්ඤං භාවෙය්‍ය ඉදං නනො මහජ්ඣනර්නි).

මේ අනුව මානසික සුවතාව ඉහළට ම දියුණු කර ගැනීමේ සාර්ථක ම ක්‍රමය වශයෙන් බුදුදහමෙහි දැක්වෙන්නේ භාවනාවයි. භාවනාවෙන් සිත පිරිසිදු කර ගැනීම වඩාත් වේගවත්ව කර ගත හැකි අතර තම ආධ්‍යාත්මික ශක්තිය වඩාත් ප්‍රබල කර ගැනීමට ද භාවනාව උපකාරී වේ. එබැවින් දාන, සීල, භාවනා යන ත්‍රිවිධ පුණ්‍ය ක්‍රියා අතර භාවනාව පිළිබඳව බුදුදහමින් වැඩි අවධානයක් යොමු කර තිබෙනු දක්නට ලැබේ. මෙහි ආදි සමථ භාවනාවකින් ලැබෙන ආනිසංස දාන, සීල කුසලයන්ට වඩා ප්‍රබල වන අතර ඉතා ස්වල්ප වේලාවක් නමුදු අනිත්‍ය සංඥාව වැඩීම කුසල් දියුණු කර ගත හැකි වඩාත් ම සාර්ථක මෙන් ම වේගවත් ම ක්‍රමය වශයෙන් බුදුදහමින් අවධාරණය කෙරේ.

දානානිසංස පිළිබඳ වේලාම සූත්‍රයෙහි දැක්වෙන විස්තරයට සමීප විග්‍රහයක් දක්ෂිණාවිභංග සූත්‍රයෙහි (ම.නි. 3, 520 පිට) ද සඳහන් වේ. ඒ අනුව

❖ පෞද්ගලික දාන 14 :-

1. නිරිසන් සතකු වෙත යමක් දීමෙන් සියක් ආනිසංස ඇත්තේ වෙයි.
2. පෘථග්ජන දුශ්ශීලයකු වෙත දන් දීමෙන් දහසක් ආනිසංස ඇත්තේ වෙයි.
3. පෘථග්ජන සිල්වතකු වෙත දන් දීමෙන් ලක්ෂයක් ආනිසංස ඇත්තේ වෙයි.
4. කාමයෙහි විරාගී වූ බාහිර සසුනක තවුසකු කෙරෙහි දන් දීමෙන් කෝටිලක්ෂයක් ආනිසංස ඇත්තේ වෙයි.
5. සෝවාන්මගට පිළිපත් (සොතාපත්තිඵලසච්ඡකිරියාය) උතුමකුට දන් දීමෙන් අසංඛ්‍ය අප්‍රමාණ ආනිසංස ඇත්තේ වෙයි.
6. සෝවාන් ඵලස්ථ උතුමකුට දන්දීමේ ආනිසංස ගැන කියනු කිම
7. සකදාගාමී මාර්ගස්ථ උතුමකුට දෙන දානයෙහි ආනිසංස ගැන ද කියනු කිම
8. සකදාගාමී ඵලස්ථ උතුමකුට දෙන දානයෙහි ආනිසංස ගැන ද කියනු කිම
9. අනාගාමී මාර්ගස්ථ උතුමකුට දෙන දානයෙහි ආනිසංස ගැන ද කියනු කිම
10. අනාගාමී ඵලස්ථ උතුමකුට දෙන දානයෙහි ආනිසංස ගැන ද කියනු කිම
11. අර්හත් මාර්ගස්ථ උතුමකුට දෙන දානයෙහි ආනිසංස ගැන ද කියනු කිම
12. අර්හත් ඵලස්ථ උතුමකුට දෙන දානයෙහි ආනිසංස ගැන ද කියනු කිම

- 13. පසේබුදු උතුමකුට දෙන දානයෙහි ආනිසංස ගැන ද කියනු කීම
- 14. සම්මා සම්බුදු උතුමකුට දෙන දානයෙහි ආනිසංස ගැන ද කියනු කීම

❖ සංඝික දාන 7 :-

- 1. බුද්ධප්‍රමුඛ සියලු භික්ෂූන් හා භික්ෂුණීන් සඳහා දෙන දානය
- 2. තථාගතයන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි සියලු භික්ෂු භික්ෂුණීන් සඳහා දෙන දානය
- 3. සියලු භික්ෂු සංඝයා සඳහා දෙන දානය
- 4. සියලු භික්ෂුණී සංඝයා සඳහා දෙන දානය
- 5. භික්ෂූන් හා භික්ෂුණීන් කොටසකට දෙනා දානය
- 6. භික්ෂූන් පිරිසකට දෙන දානය
- 7. භික්ෂුණීන් පිරිසකට දෙන දානය

අනාගතයෙහි පහළවන පාපස්වභාව ඇති දුශ්ශීල කාසාවකණ්ඨක තැනැත්තා වෙත වුව ද සංඝයා උදෙසා යමක් දෙන්නේ නම් එය ද අසංඛ්‍ය වූ අප්‍රමාණ වූ ආනිසංස ඇත්තේ වෙයි. සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ නමකට දානය පූජා කිරීම ඇතුළු ඉහත දැක්වූ පුද්ගලික දාන 14 ම කිසිසේත් සංඝගත දානය තරම් මහත්ඵල මහානිසංස නොවන බව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි දී අනාවරණය කළහ (නෂෙච්චානං ආනන්ද, කෙනච්ච පරියායෙන සංඝගතාය දක්ඛිණාය පාටිපුග්ගලිකං දානං මහජ්ඵලතරං වදාමි). මෙයින් පැහැදිලි වන ප්‍රධාන කරුණ නම් සංඝික දානයෙහි ආනිසංස අධික බවයි. ඊට එක් හේතුවක් නම් සංඝයා උදෙසා දෙන දානයේ දී බුදුරජාණන් වහන්සේ ද ඊට ඇතුළත් බැවිනි. සංඝයාට යමක් දෙන විට තමන් වහන්සේ ද ඊට ඇතුළත් බව මහාපුජාපතී ගෝතමියට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැහැදිලිව දේශනා කළහ (සංඝෙ ගොනමී දෙහි, සංඝෙ නෙ දින්නෙ අහඤ්චෙව පූජිතො භවිස්සාමි).

දක්ඛිණ විසුජ්ඣි හතර :-

- 1. දායක පාර්ශ්වයෙන් පිරිසිදු ප්‍රතිග්‍රාහක (පිළිගන්නා) පාර්ශ්වයෙන් අපිරිසිදු දක්ෂිණාව
(දායකතො විසුජ්ඣිති නො පටිග්ගාහකතො)
- 2. ප්‍රතිග්‍රාහක පාර්ශ්වයෙන් පිරිසිදු දායක පාර්ශ්වයෙන් අපිරිසිදු දක්ෂිණාව
(පටිග්ගාහකතො විසුජ්ඣිති නො දායකතො)
- 3. දායක පාර්ශ්වයෙන් ද ප්‍රතිග්‍රාහක පාර්ශ්වයෙන් ද අපිරිසිදු දක්ෂිණාව
(නෙ'ව දායකතො විසුජ්ඣිති නො පටිග්ගාහකතො)
- 4. දායක පාර්ශ්වයෙන් ද ප්‍රතිග්‍රාහක පාර්ශ්වයෙන් ද පිරිසිදු දක්ෂිණාව
(දායකතො චෙව විසුජ්ඣිති පටිග්ගාහකතො ච)

'යො සීලවා දුස්සීලෙසු දදාති දානං ධම්මෙන ලද්ධං සුපසන්නචිත්තො, අභිසද්දහං කම්මඵලං උළාරං සා දක්ඛිණා දායකතො විසුජ්ඣිති.'

(සිල්වත් වූ යමෙක් දහැමිව ලද දෙය පහත් සිතින් මහත් වූ කම්ඵල අදහාගෙන දුශ්ශීලයකු වෙත දන් දෙයි ද එම දක්ෂිණාව දායකයා වෙතින් පිරිසිදු වූයේ වෙයි.)

යො දුස්සීලො සීලවන්තෙසු දදාති දානං අධම්මෙන ලද්ධං අප්පසන්නචින්තො,
අනභිසද්දහං කම්මඵලං උළාරං සා දක්ඛිණා පටිග්ගාහකතො විසුජ්ඣති.

(දුශ්ශීල වූ යමෙක් අදහැමින් ලද දෙය අපහන් සිතින් මහත් වූ කම්ඵල නොඅදහා
සිල්වතුන් කෙරෙහි දන් දෙයි ද එම දක්ෂිණාව ප්‍රතිග්‍රාහකයා වෙතින් පිරිසිදු වෙයි.)

‘යො දුස්සීලො දුස්සීලෙසු දදාති දානං අධම්මෙන ලද්ධං අප්පසන්නචින්තො,
අනභිසද්දහං කම්මඵලං උළාරං න තං දානං විපුලඵලන්ති බ්‍රෑමි.’

(දුශ්ශීල වූ යමෙක් අදහැමින් ලද දෙය අපහන් සිතින් මහත් වූ කම්ඵල නොඅදහා දුශ්ශීලයන්
වෙත දන් දෙයි ද එම දානය මහත්ඵල යැයි නොකියමි.)

‘යො සීලවා සීලවන්තෙසු දදාති දානං ධම්මෙන ලද්ධං සුපසන්නචින්තො,
අභිසද්දහං කම්මඵලං උළාරං තං වෙ දානං විපුලඵලන්ති බ්‍රෑමි.’

(සිල්වත් වූ යමෙක් දහැමින් ලද දෙය පහන් සිතින් මහත් වූ කම්ඵල අදහා සිල්වතුන්
කෙරෙහි දෙයි ද එම දානය ඒකාන්තයෙන් මහත්ඵල යැයි කියමි.)

‘යො චීගරාගො චීගරාගෙසු දදාති දානං ධම්මෙන ලද්ධං සුපසන්නචින්තො,
අභිසද්දහං කම්මඵලං උළාරං තං වෙ දානං ආමිසදානානමග්ගන්ති.’

(චීගරාගී වූ යමෙක් දහැමින් ලද දෙය පහන් සිතින් මහත් වූ කම්ඵල අදහාගෙන චීගරාගීන්
කෙරෙහි දන් දෙයි ද එම දානය ආමිසයන් අතර අග්‍ර යැයි කියමි.)

දක්ඛිණාවිභංග සූත්‍රයෙහි දානයෙහි ආනිසංස මෙලෙස දක්වන අතර වේලාම සූත්‍රයෙහි කුසලයන්හි
කුසලයන් ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වන ආකාරය පැහැදිලි කර තිබේ. ඒ අනුව ආහාරපාන වස්ත්‍රාදියෙන් දෙන
දානයට වඩා සිව්දෙසින් වඩනා සංඝයා උදෙසා විහාරයක් කරවා (යො ච චතුර්දිසං සංඝං උද්දිස්ස විහාරං
කාරාපෙය්‍ය) දන් දෙයි ද එහි ආනිසංස වඩාත් අධික බව දැක්වේ. යමෙක් පහන් සිතින් බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ යන
තෙරුවන සරණ යයි ද එය තවත් ආනිසංසදායී වේ (යො ච පසන්නචින්තො බුද්ධඤ්ච ධම්මඤ්ච සංඝඤ්ච
සරණං ගච්ඡෙය්‍ය). යමෙක් පහන් සිතින් ප්‍රාණඝාතාදී පස්පවින් වැළකී පංචශීලය රකී ද එය වඩාත්
ආනිසංසදායී වෙයි. යමෙක් සුවද ආඝ්‍රාණය කරන තරම් කාලයක් මෙන් සිත වඩයි ද එහි ආනිසංස ඊටත් වඩා
අධික ය (යො ච අන්තමසො ගඤ්ඤනමන්තම්පි මෙන්තචින්තං භාවෙය්‍ය ඉදං තනො මහප්ඵලනරං). යමෙක්
අසුරු සැණක් ගසන තරම් කාලයක් අනිත්‍ය සංඥාව වඩයි ද සියලු කුසලයන් අතර එය උසස් ම කුසලය
වශයෙන් මෙහි දී පෙන්වා දී තිබේ (යො ච අච්ඡරාසංඝානමන්තම්පි අනිච්චසඤ්ඤං භාවෙය්‍ය ඉදං තනො
මහප්ඵලනරන්ති).

තෙරුවන් සරණ යාම :-

සියලු ආකාරයෙන් කරන ආමිසදානයන්ට වඩා බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ යන තෙරුවන සරණ යාම වඩාත්
උතුම් බව වේලාම සූත්‍රයේ දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දී තිබේ. එබැවින් තෙරුවන ගුණ දැන නිබදව
තෙරුවන් සරණ ගොස් තෙරුවන වෙත තම ජීවිතය පූජා කොට ක්‍රියා කිරීම යමෙකුට කළ හැකි දුර්ලභ වූත්
මහත් ආනිසංසදායීවූත් කුසලයකි.

‘අන්තදො බලදො හොති චණ්ණදො හොති චස්ථදො
යානදො සුඛදො හොති දීපදො හොති චක්ඛුදො,
සො ච සබ්බදදො හොති යො දදාති උපස්සයං
අමතං දදො ච සො හොති යො ධම්මමනුසාසති.’ (කිංදද සුත්ත, සංයුත්ත නිකාය)

ආහාර දෙන්නේ බලය දෙන්නේ වෙයි. වස්ත්‍ර දෙන්නේ වර්ණය දෙන්නේ වෙයි. යාන දෙන්නේ සැපය දෙන්නේ වෙයි. පහන් ආලෝකය දෙන්නේ ඇස් දෙන්නේ වෙයි. යමෙක් නිවසක් දෙයි ද ඔහු සියල්ල දුන්නේ වෙයි. යමෙක් ධර්මයෙන් අනුශාසනා කෙරේ ද ඔහු අමෘතය දෙන්නේ වෙයි.

මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ දාන අතර ධර්ම දානය ම උතුම් බවයි. 'සබ්බදානං ධම්මදාන ජනාති' යනුවෙන් දේශනා කර ඇත්තේ ද මෙයයි. භෞතික වශයෙන් දෙන සියලු දාන ප්‍රතිග්‍රාහකයාට උපකාරවත් වන්නේ මෙලොව ජීවිතය සඵල කර ගැනීමට පමණයි. එහෙත් යමෙකුට දහමින් අනුග්‍රහ කොට ඔහුට සම්මාදිට්ඨිය ලබා දුනහොත් එය ඔහුගේ සාංසාරික ජීවිතය ම සඵල කර ගැනීමටත් සසරින් මිදීමටත් එය මහෝපකාරී වේ.

සීලය :-

ප්‍රාණසාකාදි පංච දුශ්චරිතයෙන් වැළකී පන්සිල් රකිමින් ජීවත් වීම වඩාත් ආනිසංසදායී වෙයි. දන්දීමෙහි ආනිසංස නොයෙක් තැන විවිධාකාරයෙන් විස්තර කරමින් ඊට උනන්දු කරවන බුදුරජාණන් වහන්සේ සීලයෙහි ආනිසංස වඩාත් උසස් කොට දක්වා තිබේ. ඊට එක් හේතුවක් නම් සුගතියක් ලැබීමේ දී එය ප්‍රබල සාධකයක් වන බැවිනි.

නිත්‍ය සීලය වන පංච සීලයේ පටන් අටසිල් දසසිල් ආදී වශයෙන් එය ක්‍රමයෙන් දියුණු කළ යුතුව තිබේ. බුදුදහමින් ප්‍රකාශිත ස්වර්ග මාර්ගයෙහි දාන, සීල, භාවනා යන ත්‍රිවිධ පුණ්‍ය ක්‍රියා අතර 'සීලය' දෙවැන්න ලෙසත් මෝක්ෂ මාර්ගයෙහි සීල, සමාධි, පඤ්ඤා යන ත්‍රිවිධ ශික්ෂා අතර මුල් ශික්ෂාව ලෙසත් පනවා තිබේ. මජ්ඣිම නිකායෙහි ආකංඛෙය්‍ය සූත්‍රයෙහි දැක්වෙන පරිදි සිල්වත් වීමෙහි ආනිසංස රැසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැහැදිලි කර තිබේ.

භාවනාව :-

සමථ භාවනා :-

දාන, සීල, භාවනා වශයෙන් පුණ්‍ය ක්‍රියා තුනක් පිළිබඳව බුදුදහමෙහි දක්වා තිබේ. මෙම පින්කම් නැවත නැවත කරන (කයිරා නෙ නං පුනස්පුනං) ලෙසත් එහි කැමැත්තක් ඇති කර ගන්නා (නමිහි ඡන්දං කයිරාථ) ලෙසත් පින්ට බිය නොවන (මා පුඤ්ඤස්ස භායී) ලෙසත් පින් තමා වෙත නොඑන්නේ යැයි පින්ට නිග්‍රහ නොකරන (මාවමඤ්චෙථ පුඤ්ඤස්ස න මං නං ආගමිස්සති) ලෙසත් පින් යනු සැපයට කියන නමක් (සුඛො පුඤ්ඤස්ස චුච්චයො) ලෙසත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහා කරුණාවෙන් දේශනා කරති.

දානයෙහි ආනිසංස දක්වා ඊට ලෝවැසියන් උත්සාහවත් කරවන බුදු රජාණන් වහන්සේ සීලයෙහි ආනිසංස ඊට වඩා උසස් කොට දේශනා කරන අතර භාවනාව වඩාත් උසස් ම පින් නොහොත් කුසලය ලෙස උත්වහන්සේ අවධාරණය කරති. යමෙක් ස්වල්ප වේලාවක් නමුදු මෙත් සිත වඩයි ද එය උතුම් කුසලයක් ලෙස දක්වා තිබේ. සියලු සත්ත්වයෝ සුවපත් වෙත්වා (සබ්බේ සත්තා භවන්තු සුඛිත්තවා) යනුවෙන් මොහොතක් නමුදු සිහි කරයි ද එය ආනිසංස බොහෝ ය. එමගින් සිතෙහි පවතින ද්වේෂය දුරුවන අතර සිතට මහත් සැනසීමක් උදාකර දෙයි. මෙමනි භාවනාව දෛනික ජීවිතයේ කටයුතු සඵල කර ගැනීමේ මාවතක් වශයෙන් ද සමථ කමටහතක් වශයෙන් ද නිවන නමැති උතුම් ශාන්ත සුවය වෙත දිවෙන මාවතෙහි මූලික අංගයක් වශයෙන් ද බුදුදහමින් අවධාරණය කෙරේ.

සුත්තනිපාතයෙහි මෙත්ත සූත්‍රයෙහි දැක්වෙන පරිදි නිර්වාණ නමැති ශාන්ත පදය සාක්ෂාත් කරනු රිසි යමකු විසින් වැඩිය යුතු ගුණාංග අතර මෙමනි වැඩිම විශේෂයෙන් අවධාරණය කර තිබේ. ධර්මග්‍රවණය කිරීමෙන් සම්මාදිට්ඨිය ඇති කරගත් තැනැත්තා තුළ සම්මා සංකප්ප නිරායාසයෙන් දියුණු වේ. ඒ අනුව අව්‍යාපාද හා අවිහිංසා සංකප්ප ඔහු තුළ වර්ධනය වේ. එනම් අන් අය පිළිබඳ සිතින් ද්වේෂ නොකරන අතර කායික හිංසාවක් නමුදු කිරීමෙන් වළකී. මෙය මෙමනි වඩන්නා තුළ ඇතිවන මානසික ස්වභාවයයි. හැම සත

වෙත මෙත් සහගත සිතින් බැලීමට නිතර පෙළඹේ. සිතට පීඩාව ගෙන දෙන ප්‍රධාන අකුසල විතර්ක අතර ද්වේෂය පාලනය කර ගත හැකි ප්‍රධානතම භාවනාව වශයෙන් බුදුදහමෙහි දැක්වෙන්නේ මෙම ත්‍රී වැඩිමයි. යමකු මානසික සුවතාව ලැබීමේ මාවතෙහි කෙතෙක් දුරට නියැලී සිටිනවා ද යන්න තීරණය කෙරෙන ප්‍රධාන සාධකයක් වන්නේ මෙම ත්‍රී භාවනාවයි. දෛනික ජීවිතයෙහි මුහුණපාන බොහෝ සම්බාධක මගහරවා ගෙන තමන් සිදු කරන යහපත් කටයුතු සඵල කර ගැනීම සඳහා මෙම ත්‍රී භාවනාව වැඩිමෙන් ලැබෙන යහපත අනල්ප ය. කරණීය මෙත්ත සූත්‍රයෙහි දැක්වෙන පරිදි ක්‍රාස (බියට පත්වන), ස්ථාවර (රහත්), දීර්ඝ, මහත්, මධ්‍යම, කොට, සියුම්, ස්ථූල, පෙනෙන, නොපෙනෙන, දුර, ළඟ, ඉපදුණ, උපතක් අපේක්ෂාවෙන් සිටින ආදී වශයෙන් විවිධ මට්ටම්වල සිටින සියලු සත්ත්වයෝ සුවපත් වෙත්වා (සබ්බේ සත්තා භවන්තු සුඛිත්තා) යන සිතිවිල්ල නිතර වැඩිමේ වැදගත්කම අවධාරණය කර තිබෙනු දක්නට ලැබේ. ඒ අතර කිසිවෙක් කිසිවකු නොරවටන ඉක්ම නොයන දොස් නොනගන ආදී ගුණාංගයන්ගෙන් යුක්ත වීමේ වැදගත්කම ද දක්වා ඇත. උඩ, යට සරස ආදී වශයෙන් කිසිදු හේදයකින් තොරව ලොව සිටින සියලු සතුන් වෙත සතර ඉරියව්වෙහි දී ම මෙත් වඩමින් සෙත් පතමින් මවක තම එක ම දරුවාට දක්වන සෙනෙහස බඳු මෙම ත්‍රියකින් යුතුව මෙත් සහගත නෙතින් ලොව සෑම දෙස බැලීමේ ඇසක් හුරු කර ගැනීමට මෙමගින් අනුශාසනා කෙරේ. හුදෙක් මෙම ත්‍රී සහගත මනෝ කර්මය පමණක් නොව ඊට අනුගත වූ කාය හා වාග් කර්මයන්ගෙන් ද යුක්ත වීමේ වැදගත්කම බුදුදහමින් අවධාරණය කෙරේ (මෙන්තාසහගත කායකම්ම, මෙන්තාසහගත වචිකම්ම, මෙන්තසහගත කායකම්ම).

මෙම ත්‍රී භාවනාව වැඩිය යුතු ප්‍රධාන ආකාර තුනක් පිළිබඳව පරිසම්භිදාමග්ගයෙහි මෙත්තාකථා යන තේමොවෙහි සඳහන් වේ.

එනම්,

1. අනෝධිස ඵරණ (සීමාරහිත) වශයෙන් ගෙන මෙත් වැඩීම

ලොව වෙසෙන සත්ත්වයන් සීමා රහිත වශයෙන් ගෙන මෙත් වැඩීම මෙහි දී දක්වා තිබේ. මෙහි අනුප්‍රභේද පහකි. එනම්, සබ්බේ සත්තා, සබ්බේ පාණා, සබ්බේ භූතා, සබ්බේ පුග්ගලා, සබ්බේ අත්තභාවපරියාපන්නා යනුවෙනි.

2. ඕධිස ඵරස (සීමා) වශයෙන් ගෙන මෙත් වැඩීම

ලොව වෙසෙන සත්ත්වයන් ස්ත්‍රී - පුරුෂ ආදී වශයෙන් සීමාවන්ට බෙදා මෙත් වැඩීම මෙහි දී සිදු වේ. මෙහි අනුප්‍රභේද හතකි. එනම්, සබ්බා ඉත්ථියො, සබ්බේ පුරිසා, සබ්බේ අරියා, සබ්බේ අනරියා, සබ්බේ දේවා, සබ්බේ මනුස්සා, සබ්බේ (නිරයවැසියෝ) විනිපාතිකා වශයෙනි.

3. දිසාඵරණ (දිසා) වශයෙන් ගෙන මෙත් වැඩීම

පෙරදිග, අපරදිග ආදී දිශා වශයෙන් සත්ත්වයන් බෙදා මෙත් වැඩීම මෙහි දී සිදු වේ. මෙහි අනුප්‍රභේද දහයකි. එනම් පුරත්ථිමාය (නැගෙනහිර) දිසාය, පච්ඡිමාය (බටහිර) දිසාය, උත්තරාය (උතුරු) දිසාය, දක්ඛිණාය (දකුණු) දිසාය, පුරත්ථිමාය අනුදිසාය (ඊසාන), පච්ඡිමාය අනුදිසාය (ගිනිකොණ), උත්තරායා අනුදිසාය (වයඹ), දක්ඛිණාය අනුදිසාය (නිරිත), හෙට්ඨිමාය (යට) දිසාය, උපරිමාය (උඩ) දිසාය වශයෙනි.

මෙලෙස විවිධාකාරයෙන් සලකා ලෝවැසි සත්ත්වයෝ වෙර නැත්තෝ වෙත්වා, බිය නැත්තෝ වෙත්වා, සුවපත් වෙත්වා ... ආදී වශයෙන් සෙත් පැතීම සිදු වේ.

අංගුත්තර නිකායේ ඒකදසක නිපාතයේ දැක්වෙන මෙත්තානිසංස සූත්‍රය මෙම ත්‍රී වැඩිමේ ආනිසංස සවිස්තරව දැක්වෙන දේශනාවකි. යමෙක් 'සියලු සත්ත්වයෝ සුවපත් වෙත්වා' වශයෙන් මෙත් වැඩීම නිතර සිදු කරයි නම් මෙම ත්‍රිය යානාවක් කොට නිතර පරිශීලනය භාවිතය කෙරේ නම් එමගින් දිට්ඨධම්මවේදනීය වශයෙන් මෙත් ම සාම්පරායික වශයෙන් ද ප්‍රතිඵල ලැබෙන අයුරු මෙහි දැක්වේ.

ඒ අනුව නිතර මෙක් වඩන්නා

1. සුවසේ නිදියයි (සුබං සුපනි).
2. සුවසේ පිබ්බෙයි (සුබං පට්ඨුජ්ඣති).
3. නපුරු සිහින නොදකියි (න පාපකං සුපිනං පස්සති).
4. මිනිසුන්ට ප්‍රිය වෙයි (මනුස්සානං පියො හොති).
5. අමනුෂ්‍යයන්ට ප්‍රිය වෙයි (අමනුස්සානං පියො හොති).
6. දෙවියෝ රකිති (දෙවනා රක්ඛන්ති).
7. ගින්නෙන් වසවිසෙන් අවිආයුධයෙන් අනතුරු සිදුනොවේ (නාස්ස අග්ගි වා විසං වා සඝං වා ඛමති).
8. වහා සිත සමාධිමත් වේ (නුවටං චිත්තං සමාධියති).
9. මුහුණෙහි වර්ණය පැහැපත් වේ (මුඛවණ්ණො විජ්ජසීදති).
10. සිහිනොමුළා ව කප්පිය කරයි (අසම්මුල්ලො කාලං කරොති).
11. මරණින් මතු බලලොව උපදී (උත්තරං අප්පට්ඨිජ්ඣන්තෝ බ්‍රහ්මලෝකුපගො හොති).

මෙක්තානිසංස සුත්‍රයෙහි සඳහන් ඉහත ආනිසංස අතුරින් දහයක් ම මෙක් වැඩිම ආනිසංස වශයෙන් මෙලොව දී ම අත්විදිය හැකි වේ. මෙමේත්‍රී ධ්‍යානයෙන් නොපිරිහී මිය ගියහොත් බලලොව ඉපදීමට ද මෙමගින් අවකාශ උදාවේ.

දාන, සීල, භාවනා යන ත්‍රිවිධ පුණ්‍ය ක්‍රියා පිළිබඳ විස්තර වන තැන්හි භාවනාව නමින් බොහෝ විට දක්වා ඇත්තේ මෙමේත්‍රී භාවනාවයි. බුදුරදුන් ලොව පහළවීමට පෙර පවා කම්ඵල ඇදහූ බොහෝ මුනිවරු ආගමික පූජකවරු මෙම භාවනා ක්‍රමය අනුගමනය කොට ඉන් ප්‍රතිඵල ලබා සිටියහ. මීට සියවස් විසි හයකට පෙර එදා භාරතීය ජන සමාජයෙහි විසූ සත්පුරුෂ නුවණැති අය මෙක් වැඩිමෙන් ප්‍රතිඵල ලැබුවා පමණක් නොව විසි එක්වන සියවසෙහි ලොව වෙසෙන බොහෝ දෙනා තම මානසික ආතතිය දුරු කර ගැනීමේ ප්‍රත්‍යක්ෂ ප්‍රතිකාරයක් ලෙස මෙමේත්‍රී භාවනාව ප්‍රගුණ කරති. ඒ අනුව බොහෝ නවීන මනෝ උපදේශකවරුන් මෙන් වෛද්‍ය විශේෂඥයවරු තම පර්යේෂණ මගින් මෙමේත්‍රී වැඩිමේ ප්‍රතිඵල අත්හදා බලා මානසික ආතතීන්ගෙන් මෙන් ම පීඩාවන්ගෙන් පෙළෙන්නන් සඳහා වෛද්‍ය ප්‍රතිකාරයක් ලෙස මෙමේත්‍රී වැඩිම (Loving Kindness) අනුමත කරති. බුදුදහමේ සඳහන් කරුණුවල සත්‍යතාව, අකාලික බව, සාංදෘෂ්ටික බව මෙන් ම ප්‍රායෝගික බව මෙමගින් ප්‍රකට වේ.

යම් හික්ෂුවක් දිනකට සුළු වේලාවක් නමුදු මෙමේත්‍රී භාවනාව වඩයි නම් ඔහු සැදහැවත් ගිහියන් පූජා කරන සිව්පසය ණය නොවී වළඳන තැනැත්තකු බව බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙති. එමෙන් ම ශාස්තෘශාසනය අනුගමනය කරන්නකු වශයෙන් ද දක්වා තිබේ. මෙලෙස මෙක් සිත වඩන්නා තමා රැකගෙන අන් අය ද රකින්නකු (සේදක සුත්ත, සං.නි. 5 - 1) වශයෙන් ද එය තම ජීවිතයේ පහසු විහරණය සඳහා හේතු වන්නක් බව (මෙක්තාසුත්තානි, සං.නි. 5-1) ද වශයෙන් සඳහන් ව ඇත. සම්මාදිට්ඨිය පෙරටුව ආර්යඅෂ්ටාංගික මර්ගය අනුගමනය කරන්නා තම සිත මෙමේත්‍රී විහරණ තුළ මැනවින් භාවිත කොට සදිසාවන්හි ම මෙක් සිත පතුරුවා නිරතුරුව කල් ගෙවයි. තවද මෙමේත්‍රීය වඩන තැනැත්තා ඉන් නොනවතින අතර ඔහු කරුණා, මුදිතා, උපෙක්ඛා ආදී සෙසු විහරණයන් ද වඩමින් කායිකව මිනිස් ලොව සිටිය ද මනසින් බලලොව වැසියන් මෙන් අපරිමිත සත්ත්ව කරුණාවෙන් දයාවෙන් උසස් මානසික තත්ත්වයෙන් වාසය කරයි. මෙමේත්‍රී භාවනා වැඩිමේ ආනිසංස වශයෙන් අසීමිත මානසික සුවයක් වඩමින් මහත් ආනිසංස ලබමින් අපරිමිත ප්‍රීතියකින් යුතුව කල් ගෙවයි. සම්බුද්ධත්වය ප්‍රාර්ථනා කරන උතුමෝ මෙමේත්‍රීය පාරමිතාවක් ලෙස දිගුකලක් පාරමී, උපපාරමී, පරමඝ්‍රාමාරමී වශයෙන් සම්පූර්ණ කරති. එහි ප්‍රතිඵල වශයෙන් බොහෝ කල් බලලොව ඉපිද උසස් ප්‍රීතිය ආහාර කොට වාසය කරති (පීති හක්ඛා භවිස්සන්ති). මෙමේත්‍රී වඩන උතුමෝ එය හුදෙක් ධ්‍යාන සුව සඳහා පමණක් නොව ප්‍රායෝගිකව ද භාවිත කරති. ඒ අනුව ලොවට ආම්සයෙන් අනුග්‍රහ කරනවා පමණක් නොව ලෝවැසි සත්ත්වයන්ට මහත් යහපතක් සිදු වන ධර්මයෙන් ලොවට අනුග්‍රහ කරති. එනම් ස්වර්ග මාර්ගය හා මෝක්ෂ මාර්ගය මහත් අනුකම්පාවෙන් පැහැදිලි කර දෙති.

විපස්සනා භාවනා :-

වේලාම සුත්‍රයෙහි දක්වෙන පරිදි මෙන් වැඩිමේ වැදගත්කම දේශනා කොට ඉන්පසු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උසස් ම කුසලය ලෙස පෙන්වා දෙන්නේ අනිත්‍ය සංඥාව වැඩීමයි. යමෙක් අසුරු සැණක් තරම් කාලයක් අනිත්‍ය සංඥාව වඩයි ද එය එන් සියලු කුසලයන්ට වඩා මහත්ඵල බව බුදුරජාණන් වහන්සේ අවධාරණය කරති (යො ව අච්ඡරාසංසාතමන්තම්පි අනිච්චසඤ්ඤං භාවෙය්‍ය ඉදං තනො මහත්ඵලනරන්ති). මෙය බුදුදහමේ විපස්සනා (විදර්ශනා) භාවනාව වශයෙන් දක්වා තිබේ. එනම් සත්ත්වයා නිර්මාණය වී ඇති සමස්තය පිළිබඳ යථාර්ථය නුවණින් මෙනෙහි කිරීමයි. ඒ අනුව ස්කන්ධ, ධාතු, ආයතන, නාමරූප ආදී ස්වභාවයන්හි හටගැනීම හා නිරෝධය පටිච්චසමුප්පාද න්‍යායට අනුගතව නුවණින් විමසා බැලීමයි.

සියලු දුකින් නිදහස් ව මානසික පාරිශුද්ධත්වයට පත්වීමේ මාවත ලෙස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ සියලු සංස්කාර අනිත්‍ය වශයෙන් නුවණින් බැලීමටයි.

*‘සබ්බේ සංඛාරා අනිච්චාති යදා පඤ්ඤාය පස්සති,
අථ නිබ්බන්දති දුක්ඛෙ එස මග්ගො විසුද්ධියා.’ (ධම්මපද)*

බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩ සිටි කල්හිත් ඊට පෙරත් වර්තමානයෙහිත් මෙම ත්‍රී භාවනාව වඩන බොහෝ දෙනා දක්නට ලැබේ. ඒ අතර බුදුදහමින් ප්‍රකාශිත මෙම ත්‍රී භාවනාවෙහි විශේෂත්වය කුමක්දැයි තේරුම් ගැනීම ද මෙහි ලා වැදගත් වේ. දිනක් පිණිස පාතය පිණිස වැඩම කළ හික්ෂුන් වහන්සේලා පිරිසක් පිණිස පතය සඳහා කල් වැඩි බව දැන පිළිසඳර කථාවකට අන්‍යාගමික අසපුවකට වැඩම කළහ. එහිදී එම අසපුවේ සිටි පුස්තකවරයකු සඳහන් කළේ ‘අපිත් මෙම ත්‍රී භාවනාව වඩනවා ඔබගේ ශාස්තෘ වූ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේත් මෙම ත්‍රී භාවනාව පනවනවා එනිසා අප දෙපිරිස ම සමානයි නේ ද?’ කියා ය. මෙහි දී එම කරුණ මැනවින් තේරුම් ගත නොහැකි වූ එම හික්ෂු පිරිස එම ප්‍රකාශය අනුමත නොකොට ප්‍රතික්ෂේප ද නොකොට එයින් නික්ම පිණිස පතය නිමවා වෙහෙරට පැමිණි පසු එම අන්‍යාගමික අසපුවේදී සිදු සංවාදය පිළිබඳව බුදුරජාණන් වහන්සේට කරුණු දන්වා සිටියහ. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඳහන් කළේ ඔවුන් මෙම ත්‍රී භාවනාව වඩන්නේ මෙම ත්‍රී විභරණය - සමාධිය සඳහා බවත් අප මෙම ත්‍රීය වඩන්නේ විචේකනිශ්‍රිතව (විචේකනිස්සිත) විරාග නිශ්‍රිතව (විරාගනිස්සිත) නිරෝධනිශ්‍රිතව (නිරෝධනිස්සිත) වොස්සග්ගපරිණාමීව (නිවන අභිමුඛ කොට ගෙන නිවනට නැමුණු වූවක් කොට ගෙන) බවයි.

ඒ අතර ඊට සමගාමීව සති, ධම්මච්චය, විරිය, පීති, පස්සද්ධි, සමාධි, උපෙක්ෂා යන බොජ්ඣංග ධර්මයන් ද වඩමින් නිවන වෙත සමීප වෙමින් සිටියි. මෙයින් පැහැදිලි වන කරුණ නම් පටිච්චසමුප්පාදය පිළිබඳව හෝ වතුරාර්ය සත්‍යය පිළිබඳ යථාවබෝධය නොමැති අන්‍යාගමික අය සමථ භාවනාවක් වශයෙන් මෙම ත්‍රීය වැඩුව ද එමගින් විත්ත සමථයක් හෝ ධ්‍යාන තත්ත්වයට සිත තැන්පත් වුව ද ඉන් එහා ලබන විමුක්තියක් නොමැති බවයි. එහෙත් සම්බුදු සසුනක සමථය වඩන ශ්‍රාවකයකුගේ ලක්ෂණය නම් ඔහු වතුරාර්ය සත්‍යය පිළිබඳ සමග් දර්ශනයෙන් යුතුව මෙම ත්‍රීය වඩන බැවින් මෙම ත්‍රී වැඩීමෙන් විත්ත සමථය (සමාධිය) ලැබූ පසු එයින් නොනැවත තව දුරටත් ප්‍රඥාව වැඩීම වශයෙන් ස්කන්ධ, ධාතු, ආයතන, පටිච්චසමුප්පාද, ඉන්ද්‍රිය යනාදී ක්‍රමයකට අනිත්‍ය - දුක්ඛ - අනාත්ම සංඛ්‍යාත ත්‍රිලක්ෂණය වැඩීම වශයෙන් ප්‍රඥාව දියුණු කොට සක්කායදිට්ඨි ආදී සංයෝජන දුරු වන අයුරින් නිවනට යොමුකොට දර්ශනය දියුණු කරන බවයි. සමානිතො හික්ඛවෙ යථාභුත පජානානි යනුවෙන් බුදුදහමෙහි පැහැදිලිව දක්වෙන පරිදි සම්මාදිට්ඨිය පෙරටුව (සම්මාදිට්ඨි පුරෙ ජවං) ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයට අනුව සම්මා සමාධිය වැඩීම ආනිසංස වන්නේ සිත සමාධිමත් වූ වහාම ස්කන්ධ, ධාතු, ආයතන, නාමරූප ආදී වශයෙන් තම ජීවිතයේ යථා තතු නුවණින් දැක කෙලෙසුන්ගෙන් සිත මුදවාලීමයි. සම්මා සම්බුදුවරයකුගේ ශ්‍රී සද්ධර්මය පවතින සමයක ලොව වෙසෙන නුවණැති සැදහැවත් සත්පුරුෂයන්ගේ ප්‍රධාන ජීවිත අභිලාශය විය යුත්තේ කල්‍යාණමිත්‍ර ආශ්‍රයෙන් පටිච්චසමුප්පාදය පදනම් කොට පවතින වතුරාර්ය සත්‍ය සංඛ්‍යාත ශ්‍රී සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීමයි.

ඒ අනුව රූප, වේදනා, සඤ්ඤා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ යන ස්කන්ධ පංචකය දුක්ඛ සත්‍යය බවත් එහි අනවබෝධය නිසා තම විත්ත සන්තානයේ අවිද්‍යා භවකණ්භා හටගැනීම සමුදය සත්‍යය (දුකට හේතුව) බවත් සමථ කමටහනක් ඔස්සේ සිත සමාධිමත් කොට ස්කන්ධ පංචකයේ සමුදය, වය, අස්සාද, ආදීනව, නිස්සරණ සම්මර්ශනය කරමින් විදර්ශනාව (ප්‍රඥාව) දියුණු කිරීම මාර්ග සත්‍යය බවත් එහි ප්‍රතිඵල වශයෙන් විද්‍යාව හා

විමුක්තිය සාක්ෂාත් කිරීම දුක්ඛ නිරෝධය බවත් මැනවින් තේරුම් ගෙන ඒ අනුව තම සියලු කටයුතු සංවිධානය කොට ඊට අනුගතව දැඩි කැපවීමෙන් ක්‍රියා කිරීමයි (අභිඤ්ඤා සුත්ත, අං.නි.).

මෙලෙස ක්‍රියා කිරීමේදී තමාගේ සිත සහ අවබෝධය පිළිබඳ විශ්වාසය තබමින් අන් දෙයක පිළිසරණ නොපතා සිත දියුණු වන ක්‍රියාවලියක නියැලීම මෙහිලා අවශ්‍ය කෙරේ (අන්තදීපා භික්ඛවෙ විහරථ අන්තසරණා න අඤ්ඤාසරණා). ඒ අතර ධර්මය පිළිසරණ කොට ගෙන අන් පිළිසරණක් නොපතා ක්‍රියා කළ (ධම්මදීපා භික්ඛවෙ විහරථ ධම්මසරණා න අඤ්ඤාසරණා) යුතුව ඇත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිතර අවධාරණය කළේ මෙම ධර්මමාර්ගය ඔස්සේ අප්‍රමාදීව ක්‍රියා කරන ලෙසයි (අප්පමාදෙන භික්ඛවෙ සම්මාදෙථ). අපි ද ඒ සඳහා නිතර උත්සාහවත් ව ක්‍රියා කරමු.

තෙරුවන් සරණයි !

ලොස් ඇන්ජලිස් බෞද්ධ විහාරය

පැසදිනා, කැලිෆෝනියා, එක්සත් ජනපදය

බු.ව. 2562/ 2018 උදුවප් පුන් පොහෝදා සීල සමාදානය

(2018.12.16)